

BUURTKRANT WIJK VAN DE TOEKOMST

september 2021

Beste bewoners van de Wijk van de Toekomst,

Voor u ligt de eerste buurtkrant van de Wijk van de Toekomst. Hierin blikken we terug naar de gemaakte stappen en kijken we natuurlijk ook vooruit.

We zijn erg blij met de resultaten die we met elkaar hebben behaald. Al meer dan de helft van de koopwoningen in de wijk is voorzien van een energieadvies. Een groot deel van deze eigenaren is op eigen tempo aan de slag gegaan met het uitvoeren van de isolatie adviezen. Als kers op de taart is naast de eerste aardgasvrije huurwoning ook de eerste aardgasvrije koopwoning een feit. Allemaal ontwikkelingen waar we enorm trots op mogen zijn.

Op de bewonersavond van 23 september presenteerden wij het warmteonderzoek. In het onderzoek zijn vijf aardgasvrije alternatieven vergeleken met de veel voorkomende HR-ketels en een hybride oplossing.

In de komende maanden gaan we samen met u, UWoon en Liander werken aan het wijkuitvoeringsplan waarin we op weg gaan naar een concreet plan voor de wijk.

Ik hoop dat we in de toekomst nog meer mooie resultaten gaan halen. In deze krant leest u meer over hoe we dit samen kunnen doen. Er staan verschillende inspirerende artikelen in zoals:

- ervaringen van uw burens, zowel woning-eigenaren en huurders;
- kennismaking met uw nieuwe procesbegeleider;
- een introductie van uw energiecoaches;
- informatie over subsidieregeling.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Met vriendelijke groet,

Leo van der Velden

Portefeuillehouder Duurzaamheid

2

Energiecoaches

4

Wie is uw procesbegeleider?

5

Gezamenlijk isoleren

7

Subsidieregeling en energieadvies

Even kennismaken met...

de 4 energiecoaches

Han Kattenwinkel

Ruud de Jong

Aart Hoogendoorn

Riet Bezemer

Wilt u eens van gedachten wisselen over kleine, energiebesparende maatregelen? Of komt u er niet uit met het aanvragen van een subsidie? Voor de Wijk van de Toekomst zijn er vier vrijwilligers als energiecoach beschikbaar die u graag verder helpen met uw vraag. De energiecoaches bieden een luisterend oor en kunnen u als een goede buur een stapje verder op weg helpen. Een coachge-

sprek is gratis en geheel vrijblijvend!

De coaches

De vier energiecoaches (Han Kattenwinkel, Ruud de Jong, Aart Hoogendoorn en Riet Bezemer) zijn opgeleid door Veluwe Duurzaam. In de training leerden zij over technieken, isolatiematerialen en ventilatie. Alle vier zijn ze als vrijwilligers betrokken bij duurzame projecten en werkgroepen.

Hoe meld ik in me aan voor een coachgesprek?

Via veluweduurzaam.nl/advies/energiecoaches/aanvraag-energiecoach

U kunt ook bellen met de helpdesk van Veluwe Duurzaam via 0525-701015.

Bespaartips!

 € 20,-	Kleding wassen op 30°C Wist je dat de was net zo schoon wordt als je de wasmachine op 30°C in plaats van 60°C graden zet? Zo bespaar je energie!	
 € 240,-	Deur dicht! Sluit tussendeuren en verwarm alleen de ruimte waar je bent. Met een deurdranger gaan deuren automatisch dicht.	
 € 140,-	Niet thuis? Thermostaat op 15°C Zet de thermostaat op 15°C als je overdag weggaat.	
 € 20,-	Precies genoeg water koken Zet je water voor thee of kook je water voor pasta of aardappelen? Let er dan op dat je niet meer water verwarmt dan nodig is. Door efficiëntie kun je besparen.	

bron: Bespaarladder Energie van Woonbond (www.woonbond.nl/energie-besparen)

Isoleren is de moeite waard!

Annemiek en Henk Heerdink wonen met hun 2 kinderen al lang in Wijk West. Maar pas sinds 5 jaar in hun 'droomhuis' in de Lijsterlaan. Van een 'gedateerd en tochtig' huis hebben zij inmiddels een heel comfortabel huis gemaakt. "We zaten af en toe in de rotzooi, maar het is het zeker wel waard geweest", lacht Henk.

De aanleiding om de woning aan te pakken was het achterstallig onderhoud van de kozijnen met enkel glas en een lekkend dak. "We hebben boven nieuwe kunststofkozijnen met HR++ glas laten plaatsen. Dit vinden we ook makkelijk qua onderhoud", legt Henk uit.

Het lekkende dak was een grotere ingreep omdat er 20 jaar geleden PUR-isolatie onder de dakpannen was gespoten. En dat moest er nu weer af. "We hebben het dakbeschot laten repareren en aan de binnenzijde gelijk laten isoleren met 15-20 cm glaswol. Dat is beter dan vereist voor de subsidie. Maar we dachten, we doen het nu gelijk in één keer goed. De isolatie werkt super! Ook in de zomer blijft de warmte langer buiten", vertelt Henk enthousiast.

Een goed advies van de energieadviseur helpt je op weg

Toen er voor de Wijk van de Toekomst gratis energieadvies en subsidie beschikbaar kwam, hebben Henk en Annemiek gelijk een adviseur ingeschakeld. Die adviseerde het oude dubbel glas op de benedenverdieping te vervangen en de vloer te isoleren om de woning voor te bereiden op een aardgasvrije verwarming in de toekomst.

Kunststof kozijnen met triple-glas

"Omdat de subsidie van de overheid zo gunstig is voor triple glas, hebben we beneden nu nieuwe kunststof kozijnen met triple-glas. En de badkamer- en de keukendeur hebben we ook gelijk meegenomen want daar kon je wel met de vinger doorheen prikken", weet Henk nog. "En binnen 4 dagen zaten alle nieuwe kozijnen erin!"

Het aanvragen van subsidies was in één avond gepiept

Henk en Annemiek hebben voor de vloerisolatie en de kozijnen met triple-glas zowel subsidie van de overheid ontvangen als van de gemeente Ermelo. "Het prettige aan de subsidie van de gemeente is dat het vooraf wordt betaald. In tegenstelling

tot de subsidie van de overheid. Voor de kozijnen beneden hebben we ook nog een duurzaamheidslening aangevraagd. Het viel me heel erg mee om de subsidies en de lening aan te vragen. Ik was er in totaal één avond mee bezig, denk ik."

Voordelen van een geïsoleerde woning

En wat merken zij van de maatregelen? "Qua warmte is het veel prettiger in huis. Er valt geen koude lucht meer in je nek als je op de bank zit. Een andere plezierige bijkomstigheid is de stilte in huis. Van te voren hadden we ons dit niet gerealiseerd, maar dankzij de nieuwe kozijnen horen we nu minder geluid van buiten."

Zelf moet je ook investeren

Naast dat je subsidie krijgt, moet je natuurlijk ook nog zelf investeren. "We verdienen de kozijnen met triple glas niet terug omdat we al een lage energierekening hadden. Maar het was ook een stukje achterstallig onderhoud. En het comfort is fantastisch! We hebben er zeker geen spijt van. Ik ben echt heel tevreden over het advies en de maatregelen."

Tips voor huiseigenaren

Hebben zij nog een tip voor andere huiseigenaren? "Kijk niet alleen naar de terugverdientijd maar ook naar het woonplezier in je eigen huis." Ook voor het opvragen van offertes geven zij nog een tip mee. "Kijk niet alleen naar het bedrijf met de laagste prijs, maar ook naar de betrouwbaarheid. Als het aanbod 'te mooi is om waar te zijn' zit er misschien een addertje onder het gras. Blijf zelf goed nadenken. Dan kun je daarna ook echt genieten!"

Wie is uw procesbegeleider?

Stefan Ramaker is vanaf april 2021 werkzaam als procesbegeleider bij de gemeente Ermelo.

'Bij mijn start was ik onder de indruk van het werk dat al is verzet door de bewonerswerkgroep, UW00N, Liander, Veluwe Duurzaam en mijn voorgangers.'

'De subsidieregeling heeft veel mensen in de wijk een duwtje in de rug gegeven. Op het vlak van isoleren is al veel werk gedaan.'

'Haalbaarheid en betaalbaarheid zijn voor veel bewoners de belangrijke randvoorwaarden in oplossingen voor de toekomst.'

'In de afgelopen maanden hebben we intensief samengewerkt aan het warmteonderzoek. Samen met bewoners en belanghebbenden gaan we dit gebruiken om een wijkuitvoeringsplan te maken waarin we een concrete route voor de wijk bepalen.'

'De Wijk van de Toekomst is een proeftuin. Terwijl we werken aan de toekomst leren we van de successen en tegenslagen en stellen we zo nodig onze doelen bij.'

'Wilt u doorpraten met mij? Stuur me dan een mail via s.ramaker@ermelo.nl. En ik neem contact met u op.'

Gezamenlijk isoleren

Wilt u uw dak, gevel, vloer of glas isoleren? En er de volgende winter warmpjes bij zitten? Heeft u plannen om uw huis te isoleren maar weet u niet hoe?

Veluwe Duurzaam ondersteunt u om dat samen met uw burens op te pakken.

1

energieadvies

2

samen met je burens:
uitzoeken wat je gaat isoleren

3

gezamenlijk offertes
aanvragen en vergelijken

4

korting krijgen door
samen inkopen

5

ondersteuning van
Veluwe Duurzaam

6

kennis delen door
mensen die al verder zijn

Wilt u meer informatie, of wilt u zich aanmelden?

Bel met de helpdesk van Veluwe Duurzaam

via 0525-701015.

Ook huurders bij UWoon maken het verschil

Anton Brouwer de Koning is huurder bij UWoon en woont al 23 jaar samen met zijn vrouw in de Duifstraat. Ook zij hebben energiebesparende maatregelen doorgevoerd met een lagere energierekening als resultaat.

Mogelijkheden als huurder

Anton vertelt: "Als huurder kun je energieverbruik verminderen door bijvoorbeeld zonnepanelen, een zonneboiler en/of aandelen in een windturbine aan te schaffen. Die worden dan in mindering gebracht op de eigen energie kosten." Anton is blij met de 5 zonnepanelen, triple glas en dakisolatie. "Het gas- en elektriciteitsverbruik in het huis zijn sterk verminderd."

Meer wooncomfort

Ook merkt Anton een duidelijk verschil in woongenot. "Het is warmer in huis waardoor de verwarming minder vaak aan hoeft. De zolder hoeft niet meer verwarmd te worden. Het is er praktisch altijd 20 graden of meer. Dit komt vooral door onze dakkapel van 4 meter breed, ramen van HR++ glas en de isolatie van het dak. Groot voordeel is ook dat we in de huiskamer nu de

ramen tegen elkaar kunnen openzetten. Hierdoor ontstaat een prettige luchtstroom."

Meedenken in de bewonerswerkgroep

Anton is ook lid van de bewonerswerkgroep. Hierin probeert hij goed mee te denken en dingen van een andere kant te laten zien. Hij denkt

vooral aan de bewoners met een laag inkomen. "Het is belangrijk dat deze groep ook in hun woning kunnen investeren", zegt Anton. Ook wil Anton het wiel niet opnieuw uitvinden. Hij kijkt naar hoe andere wijken in Nederland het aanpakken. Anton heeft nog wel zijn twijfels bij het aardgasvrij worden van de Wijk van de Toekomst en andere wijken in Nederland op de korte termijn. Er zijn volgens hem nog veel uitdagingen waar nog een antwoord op gevonden moet worden voordat het zover is.

Tip voor andere huurders

"Bewust worden van de energie die je verbruikt is erg belangrijk", tipt Anton. "Houd

meterstanden bij en maak hierbij een kostenberekening. Wij deden dit eerder eens per week. Inmiddels hebben we dat terugschroefd naar één keer per maand. Dat geeft ons nu een goed overzicht."

Bespaartips!

Korter douchen

Hoe lang sta je onder de douche?
Wen jezelf aan één minuutje korter te douchen; dat kan een aardig bedrag op je energierekening besparen.

Apparaten écht uitzetten

Door apparatuur (zoals televisie of magnetron) écht uit te zetten, kun je veel onnodige energiekosten besparen.

bron: Bespaarladder Energie van Woonbond (www.woonbond.nl/energie-besparen)

De subsidieregeling en een energieadvies voor uw huis. Hoe werkt dat?

1. De subsidieregeling

- € 12.000 aardgasvrij budget, verdeeld in twee delen:
 - € 6.000 voor isolatiemaatregelen;
 - en € 6.000 voor installatiemaatregelen;
 - (als er geld over is van isolatiebudget gaat dat over naar installatiebudget).
- Installatiesubsidie móet leiden tot aardgasvrij.
- Alles begint met een energieadvies via Veluwe Duurzaam tenzij u een officieel energielabel B of hoger hebt.
- Alles hoeft niet in één keer. Het kan ook in kleinere stappen in de komende jaren tot eind 2026.
- De landelijke 'Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing' (ISDE) is stapelbaar met de subsidie van de Wijk van de Toekomst. Hierdoor hoeft u minder zelf te betalen.
Kijk op rvo.nl/subsidie-en-financieringswijze/isde voor meer informatie over de ISDE subsidie.

2. Een energieadvies voor uw huis

Als u aan de slag wil met het isoleren van uw koopwoning, is de eerste stap het aanvragen van een energieadvies. In dit advies staan de isolatie-stappen om uw woning klaar te maken voor een aardgasvrije toekomst. Hier kunt u op eigen tempo mee aan de slag. Daarnaast gebruikt u het advies om het isolatiebedrijf aan te geven waar de maatregelen aan moeten voldoen.

Voorbeeld van een energieadvies:

Isoleer het dak met minimaal de advieswaarde in het rapport.

Breng vloerisolatie aan met minimaal de advieswaarde in het rapport.

Beglazing vervangen met HR++ of Triple glas.

Ga naar ermelo.nl/wijkvandetoekomst voor meer informatie over het energieadvies en het aanvragen van de subsidie.

Stap voor stap naar aardgasvrij

Peter en Nathanja Adam wonen met hun twee kinderen nu ruim 12 jaar in Wijk West in Ermelo. In 2020 hebben zij de laatste stap gezet om de woning helemaal aardgasvrij te maken. “Doe het stap voor stap en bereken wat het je oplevert voor de toekomst”, is de tip die zij willen meegeven aan andere huiseigenaren.

Toen Peter en Nathanja het huis in 2008 kochten zat er al muurisolatie en HR++ glas in. De reden om de woning verder te verduurzamen? “Wij zijn natuurliefhebbers en gaan in onze vrije tijd graag naar buiten. Wij vinden het milieu en energiebesparing belangrijk. Als we daarmee ook nog kosten besparen is dat heel mooi meegenomen”, vat Nathanja samen.

Binnen 5 jaar van het gas af

En zo gingen ze in een periode van 5 jaar de vloer en het dak zelf isoleren. Ook lieten zij vloerverwarming aanleggen en een pelletkachel plaatsen. Daarna kwamen 18 zonnepanelen op het dak en hebben zij zelf de gas-kookplaat vervangen door een induc-

tiekookplaat. Dat Peter een technisch beroep heeft kwam hierbij goed van pas. In 2020 werd een volledig elektrische warmtepomp geïnstalleerd voor warm water en de verwarming. Daarna werd het gas afgesloten.

Een besparing van ongeveer €1000,-

“Doordat we de maatregelen verspreid hebben over een aantal jaren, ligt niet je hele huis overhoop. En is het ook financieel te doen”, vertelt Nathanja. Peter heeft uitgerekend dat ze de zonnepanelen in 7 jaar terugverdienen. En de warmtepomp in 8

jaar. “Want doordat we nu elektrisch verwarmen betalen we geen gas meer, maar ook geen vastrecht voor gas. Dit bij elkaar levert ongeveer €1000,- besparing per jaar op. Door de zonnepanelen komt ons jaarlijkse elektriciteitsverbruik op nagenoeg 0 uit. De warmtepomp schaften we aan met subsidie van de overheid. En met €12.000 extra subsidie van de Wijk van de Toekomst.”

Het huis in nu ook erg comfortabel

De verduurzaming levert ook nog een heel comfortabel huis op. “De vloerverwarming geeft een fijne warmte in huis. De pelletkachel hebben we voor de gezelligheid. En om op echt koude winterdagen van -15 graden de woning snel even bij te verwarmen”, vertelt Peter.

“Het enige waar we even aan moesten wennen was het geluid van de warmtepomp. Maar doordat we één van de stilste warmtepompen hebben, hoorden we het geluid al snel niet meer.” Nathanja en Peter zijn het met elkaar eens: “We zijn blij met het resultaat en zouden het zo weer doen.”

Tip voor huiseigenaren

En als ze nog een tip mogen geven aan andere huiseigenaren? “Grijp elke verbouwing aan om te verduurzamen. Zet dus niet zomaar een dakkapel op je dak zonder na te denken over zonnepanelen. En doe het stap voor stap. Dan is het haalbaar!”

Bespaartips!

Thermostaat 's nachts op 15°C

Zet je thermostaat 's nachts op 15°C. Heb je vloerverwarming? Zet je thermostaat dan op 17°C of 18°C, anders duurt het opwarmen te lang.

Minder was in de droger

Hang de helft van de wasjes die normaal in de droger belanden aan de lijn. Beter voor het milieu en het levert ook nog geld op.

bron: Bespaarladder Energie van Woonbond (www.woonbond.nl/energie-besparen)

Warmteonderzoek en vervolg

In het eerste kwartaal van 2021 startte het onderzoek naar technisch haalbare warmtetechnieken voor de wijk. Er zijn twee technieken geanalyseerd waarbij geen afscheid wordt genomen van aardgas: de huidige HR-ketel en een Hybride warmtepomp. En vijf aardgasvrije technieken: twee soorten warmtenetten en drie individuele oplossingen.

De uitkomsten van het warmteonderzoek presenteerden we op de bewonersavond van 23 september. Uitkomsten verschillen per woningtype en bewoners. Wel zijn er enkele uitkomsten die voor alle woningtypen gelijk zijn:

- De CO2 besparing naar aardgasvrij is ongeveer 25% voor warmtenetten en loopt op tot 100% voor een warmtepomp met PVT-panelen (zonnepaneel die zowel elektriciteit als warmte opwekt).
- Zowel een hybride pomp als alle aardgasvrije technieken vragen een grotere investering dan een traditionele HR-ketel.

- De energierekening gaat bij verschillende type warmtepompen (met en zonder panelen) omlaag. Hiermee kan de investering (deels) worden terugverdiend.

Omdat elke woning en elke gebruiker van elkaar verschillen, is er naast het onderzoek een 'warmtekostenmodel' beschikbaar. Deze presenteerden we ook op de bewonersavond. Met het model kunt u zelf berekenen wat de investering is voor de verschillende technieken en welke maandlasten hieruit volgen. Ook kunt u berekenen wat de totale kosten zijn over 15 jaar voor de energierekening, de investering en het onderhoud. Met deze rekenhulp kunt u aan de slag na het afronden van de isolatiemaatregelen.

Wilt u het onderzoek lezen, of aan de slag met de rekenhulp? Mail dan naar duurzamer@ermelo.nl.

Hoe verder?

Samen met bewoners, UWoon en Liander ronden we in het vierde kwartaal het wijkuitvoeringsplan af. Hierin maken we een definitieve afweging voor de warmtetechniek en geven we

aan wanneer de wijk van het aardgas gaat. In 2022 vormen we een groepje koplopers die met aardgasvrij aan de slag willen. Samen met Veluwe Duurzaam gaat dit groepje zich voorbereiden en overgaan tot installatie. Een oproep hiervoor volgt.

Lenen of zelf investeren?

Uw woning klaar maken voor de toekomst vraagt een investering. Het is goed mogelijk dat u deze investering niet kan of wil doen met eigen middelen. In dit geval kan een duurzaamheidslening of een toekomstbestendig wonen lening uitkomst bieden. Hiermee betaalt u de investeringen in een looptijd van 10 tot 20 jaar terug. De kosten voor het aflossen kunt u (deels) dekken met de lagere energierekening. Voordelen van een lening:

- looptijd: 10 tot 20 jaar;
- minimaal € 2.500,- tot maximaal € 50.000;
- hele periode vaste rente.

Kijk op svn.nl/gemeente/ermelo voor meer informatie.

De Netbeheerder als facilitator in Ermelo West

Liander zoekt actief de samenwerking met de gemeente Ermelo, UW-OON, burgers en andere lokale stakeholders om te helpen beslissingen te nemen over een nieuwe duurzame energievoorziening.

Het is belangrijk om continu de impact op het elektriciteitsnet te monitoren en door te rekenen. Dat geldt niet alleen bij de keuze voor een warmtenet of een all electric oplossing maar ook bijvoorbeeld bij de vraag waar zonnepanelen, warmtepompen en laadpalen komen. Liander is van plan om afhankelijk van de warmtetechniek die voor de Wijk van de Toekomst gekozen wordt, het net aan te passen in de komende jaren. Concreet houdt dit in dat het net verzaagd wordt waar nodig en er nieuwe middenspanningsruimtes geplaatst zullen worden om aan de toekomstige elektriciteitsvraag te voldoen.

Bespaartips!

U heeft al een aantal bespaartips in deze krant kunnen vinden.

Hier nog even alle tips op een rijtje.

 = besparing per jaar

 € 60,-	Apparaten écht uitzetten Door apparatuur (zoals televisie of magnetron) écht uit te zetten, kun je veel onnodige energiekosten besparen.	
 € 30,-	Minder was in de droger Hang de helft van de wasjes die normaal in de droger belanden aan de lijn. Beter voor het milieu en het levert ook nog geld op.	
 € 25,-	Korter douchen Hoe lang sta je onder de douche? Wen jezelf aan één minuutje korter te douchen; dat kan een aardig bedrag op je energierekening besparen.	
 € 20,-	Precies genoeg water koken Zet je water voor thee of kook je water voor pasta of aardappelen? Let er dan op dat je niet meer water verwarmt dan nodig is. Door efficiëntie kun je besparen.	
 € 20,-	Kleding wassen op 30°C Wist je dat de was net zo schoon wordt als je de wasmachine op 30°C in plaats van 60°C graden zet? Zo bespaar je energie!	
 € 240,-	Deur dicht! Sluit tussendeuren en verwarm alleen de ruimte waar je bent. Met een deurdranger gaan deuren automatisch dicht.	
 € 140,-	Niet thuis? Thermostaat op 15°C Zet de thermostaat op 15°C als je overdag weggaat.	
 € 80,-	Thermostaat 's nachts op 15°C Zet je thermostaat 's nachts op 15°C. Heb je vloerverwarming? Zet je thermostaat dan op 17°C of 18°C, anders duurt het opwarmen te lang.	
 € 80,-	Thermostaat één graad lager Zet je thermostaat als je thuis bent één graad lager dan je gewend bent. Als je bezig bent, is 19°C vaak warm genoeg.	

Wist u dat...

Er al 80 energieadviezen aan bewoners van koopwoningen zijn gegeven?

Meer dan de helft van deze bewoners al bezig is met isoleren?

U een gratis energieadvies kan aanvragen bij Veluwe Duurzaam?

Nieuwe beglazing de meest gekozen isolatiemaatregel is?

Er al twee aardgasvrije woningen zijn in de Wijk van de Toekomst?

Er vier energiecoaches gratis beschikbaar zijn?
Lees meer op pagina 2.

De bewonerswerkgroep meedenkt over het wijkuitvoeringsplan?

U samen met uw burens kunt isoleren? Lees meer op pagina 5.